

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Однією з головних передумов ефективності інноваційної діяльності підприємства є наявність певного рівня інноваційної культури, яка визначає спроможність персоналу сприймати, розробляти і виготовляти інновації, використовувати їх у своїй діяльності, сприяє реалізації креативного потенціалу працівників, мотивує їх на досягнення найвищих результатів. Адекватна оцінка наявного рівня інноваційної культури дозволяє визначити можливість розвитку підприємства на основі інновацій, об'єктивно оцінити шанси на успіх реалізації конкретних інноваційних проєктів, обґрунтовано управляти процесами формування інноваційно-сприятливого середовища. Відповідно, постає проблема визначення оціночних показників та формування критеріальної бази для прийняття управлінських рішень за результатами оцінки.

Інноваційну культуру підприємства слід розглядати як складову його корпоративної культури [1]. При цьому корпоративна культура є складовим елементом організаційного капіталу як підсистеми інтелектуального капіталу підприємства [2], який, у свою чергу, є складовою його потенціалу інноваційного розвитку (ПІР) [3]. На інноваційну культуру підприємства впливають елементи систем більш високого рівня (фактори впливу). З іншого боку, інноваційна культура сама впливає на їх стан. Для визначення напрямку і сили впливу елементів доцільним є аналіз факторів, що визначають стан складових і елементів ПІР підприємства.

Основні фактори, що впливають на стан інноваційної культури підприємства, доцільно розділити на: факторів безпосереднього впливу та факторів опосередкованого впливу.

До факторів безпосереднього впливу слід віднести: систему організації і управління інноваційною діяльністю команди інноваційного проєкту; мотивацію ефективної діяльності, участі у плануванні і управлінні інноваційними проєктами; націленість на розвиток і реалізацію інтелектуально-креативного потенціалу кожного члена команди інноваційного проєкту. Ці фактори є суб'єктивними, тобто керованими (хоча б частково).

До факторів опосередкованого впливу слід віднести: інноваційну культуру суспільства, як соціокультурній механізм регулювання інноваційної поведінки людей; ринкові фактори; методи

державного стимулювання і регулювання інноваційної діяльності. Ці фактори є об'єктивними, або некерованими, під їх дію слід підлаштовуватися, використовуючи сприятливі можливості і уникати несприятливих. Вони, в основному, характеризують вплив зовнішнього середовища. При цьому оцінка факторів опосередкованого впливу здійснюється не напряму, а через фактори безпосереднього впливу, дію яких вони посилюють чи послаблюють.

Впливи факторів, що характеризують часові, фінансові та людські ресурси, які, відповідно, визначають стан організаційної, мотиваційної, інтелектуально-креативної складових інноваційної культури слід розглядати як узагальнюючі впливів їх окремих елементів.

Структурні формули оцінки (за результатами аналізу) сили впливу факторів, які визначають рівень складових підсистем інноваційної культури можна записати наступним чином:

$$\begin{aligned}\Phi_o &= F(\phi_1^o, \phi_2^o, \dots, \phi_n^o), \\ \Phi_m &= F(\phi_1^m, \phi_2^m, \dots, \phi_m^m), \\ \Phi_{i,k} &= F(\phi_{1,k}^{i,k}, \phi_{2,k}^{i,k}, \dots, \phi_{k,k}^{i,k})\end{aligned}\quad (1)$$

де Φ_o , Φ_m , $\Phi_{i,k}$ – відповідно, результуючі впливу факторів організаційної, мотиваційної та інтелектуально-креативної підсистем; ϕ_i^o , ϕ_i^m , $\phi_{i,k}^{i,k}$ - вплив i -го фактора, відповідно, організаційної, мотиваційної та інтелектуально-креативної підсистем; F – функція, що визначає характер впливу факторів ϕ_i^o , ϕ_i^m , $\phi_{i,k}^{i,k}$.

Формування інноваційної культури підприємства здійснюється під впливом двох груп факторів: зовнішніх - факторів інноваційної культури суспільства; внутрішніх, які характеризують інноваційні здібності (вроджені і/чи набуті) та інноваційну культуру окремих членів персоналу, а також команд інноваційних проектів тощо.

З цього слідує, що формування високого рівня інноваційної культури окремого підприємства практично неможливо у країні з низьким рівнем інноваційної культури суспільства. При оцінці шансів на формування певного рівня (необхідного і достатнього) інноваційної культури конкретного підприємства, слід обов'язково аналізувати інноваційну культуру суспільства, яка окреслює межі можливостей досягнення бажаного рівня інноваційної культури аналізованого підприємства. Подальші дослідження повинні бути спрямованими на визначення і обґрунтування критичних значень показників рівня інноваційної культури підприємства, а також її складових підсистем і елементів.

1. Шипуліна Ю.С. Організаційно-економічні передумови формування інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві / Ю.С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 3. – С. 100-113.

2. Ілляшенко С.М. Сутність, структура і методичні основи оцінки інтелектуального капіталу підприємства // Економіка України, 2008. - № 11. – С.16-26.

3. Шипуліна Ю.С. Інноваційна культура як основа сприятливого середовища інноваційного розвитку організації: методичні засади оцінки // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2013. – № 1. – С. 236-246.

Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 25-26 вересня 2014 року. – Суми : ТОВ "ДД "Папірус", 2014. - С. 196-198.